

діяльності та пошуково-дослідницької діяльності, стимулювали розвиток здібностей молодших школярів. Серед них можна виділити методи творчого характеру – проблемні, пошукові, евристичні, дослідницькі, проектні – в поєднанні з методами фронтальної, індивідуальної та групової роботи, індуктивні та дедуктивні методи, самостійну роботу з використанням дослідницьких, експериментальних та пошукових методів, застосування різноманітних розвиваючих і творчих вправ та завдань, методів і прийомів інтерактивного навчання («Ажурна пилка», «Мозкова атака», «Мікрофон», «Навчаючи – вчуся», «Незакінчені речення», «Дерево рішень», «Акваріум», «Карусель»), розвивальних ігор («Назви узагальнюючим словом», «Четвертий – зайвий», «Знайди істотне», «Проведи аналогію», «Зроби логічний висновок», «Анаграма», «Відгадай, або Знайди омоніми», «Упізнай тварину за описом: відгадай загадку, ребус, шараду», «Розв’яжи логічну задачу», «Знайди помилку», «Знайди відповіді на тест», «Танцювальна абетка», «Актори і критики», «Літературний суд», «Інтерактивний міні-театр»), рольових та інтелектуальних ігор («Літературний розумник», «Містер та міс Ерудит», «Що? Де? Коли?», «Так чи ні», «Поле чудес», «Дотепник», «Колесо фортуни», «Найрозумніший», «Еврика» та ін.), брейн-рингів («Подорож по Україні», «Що тобі відомо про Кобзаря?»), проведення олімпіад, інтелектуально-розважальних конкурсів, турнірів, конкурсів талантів, організація роботи творчих груп, круглих столів тощо [3, с. 69].

Таким чином, щоб сприяти розвитку обдарованих дітей, освітній процес має бути насичений творчою діяльністю, що забезпечувала б цілковите задоволення їхніх потреб, надавала б максимальну свободу для творчого саморозвитку, пробуджувала прагнення досягти успіху.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Брижак Н. Ю. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до роботи з обдарованими учнями як складова його професійної компетентності / Н. Ю. Брижак *Problemy nowoczesnej edukacji Tom VI / Pod red. E. Sadowskiej, M. Dasala, «Dylematy Współczesnej Edukacji»* м. Ченстохова. Польща. 2016. – Pages 45-51.
3. Ілійчук Л. Особливості роботи школи з обдарованими дітьми / Л. Ілійчук // Гірська школа Українських Карпат. – 2013. – № 8-9. – С. 67 – 70. – Режим доступу: <http://lib.pu.if.ua/files/Visniki/gsh8-9.pdf>
4. Кульчицька О. І. Обдарованість: природа і суть / О. І. Кульчицька // Обдарована дитина. – 2007. – № 1. – С. 17 – 24.

УДК 371.1.064.2.

ШЕСТАК А.Ю.,
МОЛНАР Т.І.

Мукачівський державний університет, Україна

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПЕДАГОГА

Сучасне суспільство характеризується мінливістю, динамічністю, насиченістю інформації, інтенсифікацією комунікації, мобільністю тощо. Визначальною

складовою професійної компетентності педагога стає його комунікативна культура, оскільки спілкування вчителя з учнями – основа всього навчально-виховного процесу. Відтак, особливої значущості набуває проблема мовленнєвої культури вчителя початкової школи, яку слід удосконалювати на етапі його професійного становлення.

Питання формування умінь і навичок культури мовлення завжди хвилювали науковців. В поле зору педагогів і психологів потрапляють, зокрема, такі аспекти досліджуваної проблеми: загальнотеоретичні проблеми культури мовлення (Н. Бабич, Г. Васильєва, Б. Головін, К. Городенська); особливості публічного мовлення (Н. Голуб, Д. Карнегі, П. Таранов, І. Томан); особливості формування й удосконалення мовлення вчителів (Н. Дика, В. Жовтобрюх, О. Караман, Л. Струганець) тощо.

Основою професійної діяльності педагога є управління взаємодією між учасниками навчально-виховного процесу, а однією з найважливіших умов забезпечення її ефективності є розвинена культура мовлення фахівця.

Мова й мовлення вчителя є показником його педагогічної культури, засобом самовираження і самоутвердження. Від багатства словникового запасу, рівня культури і техніки мовлення значною мірою залежать його професійна майстерність та успіх у педагогічній діяльності.

У дослідженнях науковців поняття «культура мовлення» ототожнюють або пов'язують з поняттями «культура мови», «комунікативна культура», «культура спілкування».

На думку С. Гончаренка, «культура мови – це дотримання установлених норм вимови, слово- та формовживання й побудови фраз» [1, с. 182]. Її основи закладаються в сім'ї в дошкільному віці, однак систематичне, організоване навчання мови починається в школі. Водночас, науковець наголошує на тому, що мовлення – це функціонування мови в процесах вираження та обміну думок, конкретна форма існування мови як особливого виду суспільної діяльності, безпосередніми виявами якого є різноманітні акти в усній (звуковій) і писемній реалізації [1, с. 213].

С. Єрмоленко високу культуру мовлення фахівця визначає як досконале володіння літературною мовою, її нормами в процесі мовленнєвої діяльності. На його думку, мовленнєва культура особистості залежить від її зорієнтованості на бездоганне, зразкове мовлення. Її головними комунікативними ознаками (критеріями) є: правильність, змістовність, логічність, багатство, точність, виразність, доречність і доцільність [2].

І. Тимченко визначає комунікативну культуру спеціаліста «як систему поглядів і дій, котрі служать індивіду моделлю орієнтації для задоволення потреб самореалізації та способом досягнення цілей під час спілкування з іншими людьми». До її структури дослідниця відносить два компоненти – мовленнєву культуру й культуру спілкування. При цьому перший – це інструмент «самореалізації в контактах з іншими людьми», а другий – стратегічний набір зразків поведінки, накопичений досвідом [3].

На переконання Н. Волкової, важливими характеристиками культури мовлення є правильність, змістовність, доречність, достатність, логічність, точність, ясність, стислість, простота та емоційна виразність, образність, барвистість, чистота, емоційність. Правильна вимова, вільне, невимушене оперування словом, уникнення вульгаризмів, архаїзмів, слів-паразитів, зайвих іншомовних слів, наголошування на головних думках, фонетична виразність, інтонаційна розмаїтість, чітка дикція, розмірений темп мовлення, правильне використання логічних наголосів і психологічних пауз, взаємовідповідність між змістом і тоном, між словами, жестами та мімікою – необхідні елементи мовної культури вчителя.

Критеріями сформованості культури мовлення вважаємо:

- досконале володіння нормами літературної мови в усному і писемному різновидах;
- обізнаність з комунікативними якостями мовлення та врахування їх вимог під час складання усних висловлювань та написання творчих робіт;
- уважне ставлення індивіда до мови і мовлення;
- наявність стійкої мовленнєвої навички та контрольованих стимулюючих умінь.

Отже, можемо зробити висновок про взаємозв'язок мови, мовлення та спілкування. Мова є засобом взаємодії, інструментом праці педагога. З нею тісно пов'язане мовлення – конкретне використання мови для висловлення думок, почуттів, настроїв. А метою мовлення є забезпечення продуктивної взаємодії (спілкування) між учасниками педагогічного процесу, організатором якого є вчитель. Тому культуру мовлення вчителя початкової школи розглядаємо як важливий компонент його професіоналізму та інструмент досягнення цілей у взаємодії з учнями, колегами, батьками.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Літературна норма і мовна практика: монографія / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, Т. А. Коць та ін.; за ред. С. Я. Єрмоленко. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. – 320 с.
3. Тимченко І. І. Формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення предметів гуманітарного циклу: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2001. – 20 с.

УДК 373.3.015.31:792.8

ШЛЯХТА Н.В.
Гуманітарно-педагогічний коледж МДУ, Україна

ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ХОРЕОГРАФІЇ

Сучасні тенденції у соціально-політичному, економічному та духовно-культурному житті України висувають принципово нові вимоги до національної системи освіти. Сьогодні, як ніколи, нашій країні потрібні люди, які здатні приймати нестандартні рішення, вміють творчо мислити, акумулювати і творчо переосмислювати набутий досвід, досягнення людства в науці, культурі, мистецтві. Ці завдання відображені в нормативних документах: Закон України «Про освіту»,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>